

**Założenia, cele, tematyka programu duszpasterskiego (PD).
„Duch, który umacnia miłość ...”
na lata 2017-2019.**

Ks. dr Krystian Piechaczek, sekretariat Komisji Duszpasterstwa KEP

Wstęp

W pierwszą niedzielą Adwentu 2017 r. wejdzie w życie nowy program duszpasterski dla Kościoła katolickiego w Polsce, przygotowany przez Komisję Duszpasterstwa KEP. Program na kolejnych etapach powstawania był konsultowany z przedstawicielami środowisk, które na wiele sposobów kształtują obraz duszpasterstwa w naszym kraju. Komisja Duszpasterstwa KEP, której od 2016 r. przewodniczy abp Wiktor Skworec, metropolita katowicki, była od samego początku przekonana o potrzebie kontynuacji wysiłków podejmowanych przez członków tejże Komisji w poprzedniej kadencji. Zatem, po czteroletnim cyklu poświęconym tematyce chrzcielnej zdecydowano, aby rozwinąć tematykę kolejnego sakramentu chrześcijańskiego wtajemniczenia, jakim jest bierzmowanie. Projekt nowego programu duszpasterskiego, którego realizację określono na dwa lata, zatwierdziła Komisja Episkopatu Polski w listopadzie 2016 r.

Układ PD

Nowy PD odznacza się prostym układem. Świadczy o tym zarówno tematyka, jak również dwuletnia perspektywa jego realizacji. Wpisano go w hasło: „Duch, który umacnia miłość ...”. Zaczerpnięto je z II. Modlitwy Eucharystycznej o Tajemnicy Pojednania. Wyraźne odniesienie do Eucharystii nawiązuje do metodologii kończącego się właśnie czteroletniego programu o chrzcie świętym. Jego autorzy czerpali inspirację z doksologii, kończącej każdą modlitwę eucharystyczną: „Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie”. Podjęta w programach duszpasterskich ciągłość tematyczna wskazuje tym samym na jedność sakramentów chrześcijańskiego wtajemniczenia oraz na Eucharystię – źródło ich ożywiania.

Podstawą dalszego rozróżnienia kolejnych zadań związanych z wdrażaniem programu jest duszpasterskie ujęcie sakramentu bierzmowania, który obdarowuje i uzdalnia chrześcijan do podjęcia misji. Przyjmuje ona postać chrześcijańskiego

świadczenia. Tym sposobem, bierzmowanie odświeżając przed nami pedagogię, streszczoną słowami „dar i zadanie”. Dialektyka daru i zadania bezpośrednio wpłynęła na układ realizacji dwuletniego PD. W konsekwencji, pierwszy rok realizacji programu pogłębia tematykę związaną z odkrywaniem Osoby i darów Ducha Świętego, zaś zadaniem drugiego roku będzie skierowanie uwagi duszpasterzy i wiernych na pojęcie misji (zadań) osób ochrzczonych i bierzmowanych, działających w mocy Bożego Ducha.

Koncepcja PD

Przedmiotem zainteresowania PD winny być wysiłki podejmowane w parafii, zarówno przed, jak i po przyjęciu sakramentu bierzmowania. PD wyznacza ogólną wizję, perspektywę i kierunek działań pastoralnych. Nie oznacza to jednak, że nie powinien prezentować również rozwiązań szczegółowych, na które najbardziej czekają duszpasterze. Dlatego, kolejne zeszyty PD zawierają propozycje do wykorzystania w praktyce duszpasterskiej. To oczywiście nie oznacza, że osoby odpowiedzialne za kształt duszpasterstwa w diecezjach, są zwolnione z wysiłku dostosowywania ogólnych założeń i celów PD do potrzeb lokalnych Kościołów oraz parafii.

Papież Franciszek w adhortacji „Evangelii Gaudium” zauważa, że „czasem wydaje nam się, że (...) podejmując wysiłki, nie osiągnęliśmy żadnego rezultatu; jednak misja nie jest jakąś sprawą lub projektem przedsiębiorstwa, nie jest organizacją należącą do organizacji pozarządowych (...); jest czymś o wiele głębszym, przekraczającym wszelką miarę. Może Pan posłuży się naszym zaangażowaniem, by udzielić błogosławieństw w innym miejscu świata, dokąd nigdy nie pójdziemy. Duch Święty działa, jak chce, kiedy chce i gdzie chce; my oddajemy samych siebie, nie zamierzając oglądać widocznych rezultatów”.

Adresaci PD

Tematyka PD nie dotyczy wyłącznie ludzi młodych, przygotowywanych w parafiach do przyjęcia sakramentu bierzmowania. Jego adresatami są wszyscy ochrzczeni: zarówno ci, którzy już zostali bierzmowani, jak również ci, którzy ten sakrament dopiero otrzymają. W tym kontekście zauważamy znaczącą szansę duszpasterską, która polega na towarzyszeniu wiernym w odkrywaniu darów Ducha Świętego, które zostały im wprawdzie udzielone, jednak bardzo często pozostają niezauważone lub

niewykorzystane. Ten fakt uświadamia nam coraz mocniej potrzebę troski o otrzymane łaski, jak również potrzebę umiejętnego kształtowania życia na jego miarę. Wierni powinni więc otrzymać możliwość włączenia się w formację duchową, która umożliwi im odkrycie działania Ducha Świętego w ich życiu.

Zadania do realizacji PD

Wspomnianym już etapom realizacji PD będą towarzyszyły konkretne zadania.

Rok 1:

Odkrywanie Osoby i darów Ducha Świętego.

Zasadniczym zadaniem pierwszego roku realizacji PD będzie odkrywanie Osoby Ducha Świętego oraz Jego darów. Nasza uwaga będzie skierowana również na skutki bierzmowania, z uwzględnieniem ich zastosowania w procesie dochodzenia do szeroko rozumianej dojrzałości chrześcijańskiej, jak również na potrzebę budowania i wspierania środowiska wzrostu wiary. Wśród zadań tego etapu na szczególną uwagę zasługuje troska o odnowienie w sobie Bożego synostwa, odkrywanie własnej tożsamości chrześcijańskiej, zrozumienie wagi osobistego wyboru Chrystusa, ściślejsze zjednoczenie się z Nim oraz odkrywanie parafii jako wspólnoty rozwoju i dojrzewania wiary.

Rok 2:

Misja w mocy Bożego Ducha.

Otrzymane duchowe dary umożliwiają rozpoznanie zadań oraz obszarów zaangażowania, wśród których na pierwsze miejsce wybija się Kościół jako wspólnota „napelniona Duchem Świętym” (por. Dz 2, 1-4). Konstytucja dogmatyczna o Kościele zachęca nas do podjęcia tematu uczestnictwa bierzmowanych w życiu Trójcy Świętej, do głębszej refleksji nad wspólnotowym wymiarem ludzkiego życia, jak również do wypracowania duszpasterskich pomocy koniecznych w procesie odnajdywania własnego miejsca w Kościele. Czymś bardzo zasadniczym staje się również realizacja powołania „ucznia-misjonarza”, czyli przyjęcie Chrystusowego wezwania do chrześcijańskiego świadectwa. Treści drugiego roku realizacji PD mają więc doprowadzić wiernych do poznania Kościoła w zupełnie nowym – być może nieznanym jeszcze – świetle.

Cele

PD zachowuje, zgodnie z przyjętą wcześniej metodologią, podział na cztery zasadnicze grupy celów, do których zalicza: cel ewangelizacyjny, inicjacyjny, formacyjny i społeczny.

cel ewangelizacyjny

Odznacza się pewną równowagą w sferze działań: z jednej strony zaakcentowano różne formy przepowiadania (głoszenie Słowa, katecheza, rekolekcje ewangelizacyjne bądź kerygmaticzne); z drugiej zaś strony zaobserwowano pilną potrzebę towarzyszenia wierzącym w ich odkrywaniu i rozwijaniu darów Ducha Świętego, potrzebę formacji na różnych poziomach życia parafialnego oraz tworzenie i promowanie środowisk wzrostu i dojrzewania wiary.

cel inicjacyjny

Na pierwszy plan wysuwa się dowartościowanie roli mistagogii chrześcijańskiej w przepowiadaniu; ukazywanie związku i jedności pomiędzy bierzmowaniem, a chrztem i Eucharystią, jak również podkreślenie znaczenia osobistego wyboru Jezusa Chrystusa i odkrywania przynależności do Kościoła. Podkreślenie podanych wyżej komponentów jest efektem uwzględnienia przez autorów PD doświadczeń towarzyszącym katechumenom, członkom grup odnowy oraz działającym w tym obszarze ruchom formacyjnym.

Wprowadzenie zarówno ochrzczonych, jak i bierzmowanych w tajemnice wiary wymaga odpowiedniej wizji drogi wiary oraz towarzyszących jej znaków, które unaoczniają kontakt z Bogiem. W przypadku sakramentu bierzmowania chodzi o to, aby wierzący mógł zostać włączony w misterium Zesłania Ducha Świętego oraz w wynikającą z tego faktu aktywność w Kościele. Można więc z pewnym przybliżeniem powiedzieć, że cel inicjacyjny wskazuje z jednej strony na źródło mocy, z którego czerpie każdy bierzmowany oraz na podstawowe możliwości zaangażowania wierzących w proces budowania Kościoła.

cel formacyjny

W palecie zadań formacyjnych nie może zabraknąć intensywnych wysiłków na rzecz budzenia u bierzmowanych świadomości obdarowania Duchem Świętym. W ofercie formacyjnej Kościoła w Polsce brakuje propozycji ukierunkowanych na odkrywanie

wielopłaszczyznowych relacji z Osobą Ducha Świętego, na odkrywanie Jego obecności w Kościele czy wreszcie na sposób Jego prowadzenia i budowania Kościoła.

O nieznaności działania Ducha Świętego w życiu wierzących oraz w Kościele pisał już kilka dekad wcześniej św. Jan Paweł II w swojej encyklice „Dominum et Vivificantem”. Zgłoszone przez niego propozycje idą w kierunku wdrożenia szeroko rozumianej formacji, która będzie zmierzać do ukazania udzielającego się Boga w Duchu Świętym oraz do objaśnienia, że zbawienie zostało przekazane Duchowi Świętemu, jak również do przypomnienia, że Bóg posłał Ducha swojego Syna do serc naszych, który woła: Abba, Ojcze! (Ga 4, 6 por. Rz 8, 15).

W odniesieniu do obecności Kościoła we współczesnym świecie potrzebny jest zwrot w stronę tajemnicy Pięćdziesiątnicy, w której Duch Święty jawi się w swojej funkcji uświęcania Kościoła oraz sprawia, że wierzący mają przystęp do Ojca (por. Ef 2, 18). Z tego powodu istotnym celem formacyjnym powinno się stać wejście bierzmowanych w tę tajemnicę, co pozwoli im w Duchu Świętym rozpoznać Ducha życia, przez którego Ojciec ożywia ludzi umarłych na skutek grzechu, zanim ich śmiertelne ciała wskrzesi w Chrystusie. Konsekwencją tego nowego doświadczenia staje się świadectwo o Chrystusie w mocy Ducha Świętego.

cel społeczny

Bliższe oznaczenie celu społecznego staje się możliwe dzięki wspomnianej już wcześniej pedagogii, wyrażonej słowami „dar i zadanie”. Odkrycie darów Ducha Świętego oraz prawidłowe ich wykorzystanie prowadzi zawsze do postawy służby (diakonii). Duch Święty uzdalnia bierzmowanych do bycia bezinteresownym darem dla innych oraz do tego, aby służyli tym darem innym (1P 4,10-11). Biorąc pod uwagę ten cel PD należy wskazać na związek otrzymanych darów Ducha Świętego z troską o szeroko pojęte dobro wspólne, które domaga się od nas bardziej wyrazistej obecności w obszarze zarówno parafii jak również na szerszym forum społecznym, np.: w dziedzinie politycznej, gospodarczej, kulturowej, edukacyjnej i socjalnej.

Temat, hasło i symbol

Zaprezentowane powyżej elementy PD pozwalają również na przybliżenie go od strony tematu, hasła i symbolu.

Rok 2017/18

Tematyka: Odkrywanie Osoby i darów Ducha Świętego.

Hasło: „Jesteśmy napełnieni Duchem Świętym” (por. Dz 2, 4).

Symbol: olej krzyżma – namaszczenie i nałożenie rąk.

II. Rok 2018/19

Tematyka: Misja w mocy Bożego Ducha.

Hasło: „W mocy Bożego Ducha”.

Symbol: języki ognia.

Wśród licznych świąt kościelnych można wyróżnić święta nakazane, czyli dni w które wierni zobowiązani są do uczestnictwa we mszy świętej oraz do powstrzymywania się od prac niekoniecznych. Lista świąt nakazanych regulowana jest przez Kodeks prawa kanonicznego. Oprócz nich wierni zobowiązani są do uczestnictwa we mszy świętej w każdą niedzielę.

Obowiązek uczestnictwa we Mszy św. zostaje wypełniony przez udział w niej w jakimkolwiek obrzędzie katolickim. Uczestniczyć można w dniu święta lub wieczorem dnia poprzedzającego, czyli w wigilię święta (kan. 1248 KPK).

Oprócz wymienionych powyżej świąt nakazanych są w Kościele Katolickim w Polsce obchodzone są również inne święta o głębokiej tradycji. W święta te wierni nie są zobowiązani do uczestnictwa we mszy świętej oraz powstrzymywania się od prac niekoniecznych, jednak polscy biskupi zachęcają do udziału w liturgii również w te dni.

Wierni zobowiązani są do uczestnictwa we mszy św. w każdą niedzielę oraz podczas wymienionych poniżej świąt nakazanych, których daty w 2018 roku zostały podane obok nazwy każdego święta.

Data	Nazwa święta / wydarzenia
1 stycznia (poniedziałek)	Świętej Bożej Rodzicielki
6 stycznia (sobota)	Trzech Króli (Objawienie Pańskie)
1 kwietnia (niedziela)	Wielkanoc
13 maja (niedziela)	Wniebowstąpienie
31 maja (czwartek)	Boże Ciało
15 sierpnia (Środa)	Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny
1 listopada (czwartek)	Wszystkich Świętych
25 grudnia (wtorek)	Boże Narodzenie (pierwszy dzień)

Pozostałe ważne święta w Kościele Katolickim w 2018 r.

Oprócz wymienionych powyżej świąt nakazanych są w Kościele Katolickim w Polsce obchodzone są również inne święta o głębokiej tradycji. W święta te wierni nie są zobowiązani do uczestnictwa we mszy świętej oraz powstrzymywania się od prac

niekoniecznych, jednak polscy biskupi zachęcają do udziału w liturgii również w te dni.

Data Nazwa święta / wydarzenia

2 lutego (piątek) Ofiarowanie Pańskie (Matki Boskiej Gromnicznej)

19 marca (poniedziałek) Uroczystość św. Józefa

2 kwietnia (poniedziałek) Poniedziałek Wielkanocny

20 maja (niedziela) Zesłanie Ducha Świętego (Zielone Świątki)

21 maja (poniedziałek) Najświętszej Maryi Panny, Matki Kościoła

29 czerwca (piątek) Uroczystość św. Piotra i Pawła

8 grudnia (sobota) Uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny

26 grudnia (Środa) Boże Narodzenie (drugi dzień)